

ספרי' — אוצר החסידים — ליובאוויטש

קובץ
שלשלת האור

שער
שלישי

היכל
תשיעי

לקוטי שיחות

על פרשיות השבוע, חגים ומועדים

•

מכבוד קדושת

אדמו"ר מנחם מענדל

צוקללה"ה נבג"מ זי"ע

שניאורסאהן

מליובאוויטש

•

פינחס

(חלק כג שיחה ג)

יוצא לאור על ידי מערכת

„אוצר החסידים“

ברוקלין, נ.י.

770 איסטערן פארקוויי

שנת חמשת אלפים שבע מאות שמונים וארבע לבריאה

מחזור הראשון של לימוד הלקוטי שיחות
שבוע פרשת פינחס, ט"כא תמוז, ה'תשפ"ד (ב)

LIKKUTEI SICHOT

Copyright © 2024
by

KEHOT PUBLICATION SOCIETY

770 Eastern Parkway / Brooklyn, New York 11213

(718) 774-4000 / FAX (718) 774-2718

editor@kehot.com / www.kehot.org

All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system, or transmitted in any form or by any means, electronic, mechanical, photocopying, recording, or otherwise, without prior permission from the copyright holder.

The Kehot logo is a registered trademark of Merkos L'Inyonei Chinuch.

For dedications of the weekly Sichos, please contact us at: dedications@kehot.com

פינחס ג

דעם ערשטן פסוק פון די קרבנות של יום השני – „וביום השני פרים וגו' שנים עשר“ (מיט איינעם ווייניקער ווי ביום הראשון); היינט פאָרוואָס וואָרט אָפּ רש"י מיט זיין פירוש ביזן פסוק שלאח"ז – „ומנחתם ונסכיהם לפרים“!

די תמי' אין דעם איז נאָך גרעסער: אין דעם פסוק ווערט גאָרניט דערמאָנט דער מספר הפרים!

ב. אויך אין דעם עצם פירוש פון רש"י איז תמוה – ער איז זיך לכאורה סותר מיני' ובי'!

ער הויבט אָן זיין פירוש זאָגנדיק אַז דאָס וואָס די פרי החג זיינען כנגד די שבעים אומות, איז אין אַן אופן פון (מתמעטים והולכים –) „סימן כלי' להם“, און איז גלייך ממשיך להיפך, אַז „בימי המקדש“ האָבן די קרבנות ניט נאָר ניט געבראַכט זייער כלי', נאָר אדרבה: „היו מגינין עליהם כו“!¹⁵

און אע"פ אַז מען קען זאָגן, אַז די צוויי פאָרקערטע פעולות זיינען פאָר-בונדן מיט באַזונדערע ענינים – דער „סימן כלי' להם“ איז בלויז מצד דעם 1999 הפרים, אָבער די הקרבת קרבנות האָט אויפגעטאָן אַ הגנה אויף זיי – איז אָבער נאָך אַלץ תמוה:

(א) למאי נפק"מ דאָ אין פי' הפסוק אַז „ובימי המקדש היו מגינין עליהם כו“?

(5) וכמפורש באברבנאל כאן: „יש להם ז'ל שתי דעות, האחד . . כדי שיתקיימו . . השני הוא כדי שיכלו“ ולהעיר שבבחי' לעיל (כט, יג) הובא רק זה ש„מתמעטים והולכים“ . . סימן כלי', ולא זה שהיו מגינין עליהם כו'. וראה לקמן הערה 16.

א. אויפן פסוק „ומנחתם ונסכיהם לפרים“ – וואָס שטייט ביי די קרבנות פון דעם צווייטן טאָג סוכות – איז רש"י מפרש: פרי החג שבעים הם, כנגד שבעים אומות שמתמעטים והולכים, סימן כלי' להם, ובימי המקדש היו מגינים עליהם מן היסורין.

ווי מען לערנט בפשטות, איז ביי רש"י קשה: ווי קומט עס אַז די פרי החג זיינען „פוחתין והולכין“?²² און ער פאָר-ענטפערט, אַז די פרי החג זיינען „כנגד שבעים אומות שמתמעטים והולכים“.

לויט דעם איז אויך פאָרשטאַנדיק פאָרוואָס רש"י שטעלט אָט דעם פירוש ערשט ביי די פסוקים פון דעם צווייטן טאָג סוכות – און ניט גלייך ביים ערשטן טאָג – ווייל די שוועריקייט אין פסוק (וואָס איז מכריח דעם פירוש אַז די פרי החג זיינען כנגד שבעים אומות) ווערט ערשט ביים צווייטן טאָג,⁴ וואו מען זעט אַז פרי החג פוחתין והולכין.

עס איז אָבער תמוה ביותר: דעם ענין פון פוחתין והולכין זעט מען גלייך אין

(1) פרשתנו כט, יח.

(2) לשון רש"י לעיל כח, כד (ועד"ז לקמן כט, לו). וראה שבת כא, ב „פוחת והולך“. ובסוכה (מז, א) „מתמעטין והולכין“ (כהמשך לשון רש"י כאן בנוגע להאומות (וראה לקמן הערה 7). וכ"ה ברש"י שבת שם ד"ה פרי. ועוד). ואכ"מ.

(3) וראה רש"י לקמן פסוק לו ממדרש תנחומא: למדה תורה כו'. אבל אי"ז פירוש שני בטעם שפוחתין והולכין, כמשנ"ת בשיחת ש"פ פנחס תשכ"ז.

(4) ע"ד פרש"י גבי קרבנות הנשיאים בפ' נשא, שכתב הרמזים דר"מ הדרשן גבי הקרבנות דיום השני (ז, יט ואילך). כמשנ"ת בארוכה בלקו"ש ח"ח ע' 41 ואילך.

לשון וואָס רש"י אליין נוצט בפירושו פריער (ביים ברית בין הבתרים*) – „לפיכך כו' רמז על האומות שהיו כלין והולכין".

ג) עיקר חסר מן הספר: מגין איז דאָך די הקרבת הפרים – האָט רש"י געדאַרפט זאָגן והקרבת הפרים מגינה עליהם.

ד) וואָס איז דער זאָגן „ובימי המקדש היו מגינין עליהם כו'" – צי דען וואָלט מען געמיינט אַז די הקרבה ובמילא די הגנה פון די קרבנות איז בזמן הגלות?

ה) רש"י אין גמרא⁹ זאָגט, אַז די שבעים פרי החג – שכנגד שבעים אומות – זיינען „לכפר עליהם שירדו גשמים בכל העולם לפי שנידונין בחג על המים". פאַרוואָס זאָגט רש"י בפירושו על התורה אַן אַנדער ענין וסוגי¹⁰ בפעולת הקרבנות – „היו מגינין עליהם מן היסורין"?

ד. וי"ל דעם ביאור בכל זה:

די עצם זאָך פאַרוואָס פרי החג זיינען פוחתין והולכין, וואָלט (בלימוד ע"ד הפשט) קיין גרויסע קשיא ניט געווען. ווייל, ווי עס לייגט זיך אפילו ביי אַ בן חמש למקרא, איז פאַראַן אין יעדן מספר של קרבנות אַ געוויסער רמז. און ווי ער האָט שוין געלערנט פריער אין דעם סיפור פון ברית בין הבתרים (עגלה משולשת גוי'¹¹) ועד"ז אין פ' נשא ביי די

ב) ועיקר: סו"ס איז דאָס אַ תרתי דסתרי – ווי קען זיין אַז די זעלבע קרבנות זאָלן האָבן סתירה דיקע פעולות: סימן כלי' און מגינין?!

ג. אויך זיינען פאַראַן כמה דיוקים אין לשון רש"י, ומהם:

א) וויבאַלד אַז רש"י קומט פאַרענטפערן פאַרוואָס די פרי החג זיינען פוחתין והולכין, האָט ער דערמיט געדאַרפט אַן הויבן פירושו: „לפרים – כנגד האומות שמתמעטים והולכים סימן כלי' להם" (וכו"ב), און דערנאָך מבסס זיין דעם פירוש מיט אַ רא"י: „ולכן מספרם שבעים כנגד שבעים אומות" (וכו"ב) – פאַרוואָס הויבט אָן רש"י מיטן ביאור אויף מספר הכללי פון די פרים, און ערשט דערנאָך זאָגט ער „שמתמעטים והולכים"?

נאָך מער: אין דעם המשך הענין, הפירוש אויף „ולכבשים", הויבט אָן טאַקע רש"י זיין פירוש „כנגד ישראל... והם קבועים" (ניט ווי די פרי החג וואָס פוחתין והולכין) – און ערשט דערנאָך איז ער מבאר „ומנין צ"ח כו".

ב) וואָס איז די אריכות הלשון אין רש"י „שמתמעטים והולכים" סימן כלי' להם" – לכאורה וואָלט געווען גענוג ווען רש"י זאָגט „כנגד שבעים אומות" שמתמעטים והולכים"? וע"ד ווי דער

6) בדפוס ראשון, דפוס שני וכמה כת"י רש"י (שתח"י) „והכבשים". ואם אינו טה"ד (ט"ס) אולי אינו ד"ה חדש (והעתקת לשון הכתוב), כ"א המשך לשון רש"י.

7) לכאורה ה' אפ"ל שכוננת רש"י ב„מתמעטים והולכים" היא על הפרים (שהקרבתם היא באופן של „מתמעטים והולכים", ודבר זה – „סימן כלי' להם". וכן מפורש בלשון הבחיי הנ"ל. אבל – אינו. כי – עפ"ז מהו להם, מלשון רש"י „שמתמעטים והולכים" (ולא – „מתמעטים כו'") מוכת, שקאי על ה„אומות" שלפנ"ז, ולא שהוא ענין שני בנוגע להפרים. ובפרט שבנוגע להפרים

נקט רש"י (ב"פ) הלשון „פוחתין והולכין" (כנ"ל הערה 2). וכן מוכרח לפרש לפי הגירסא בכמה דפוסי רש"י שלפנינו, שחסרות בהם התיבות „סימן כלי' להם".

8) לך טו, יו"ד (בסופו).

9) סוכה נה, ב.

10) כי (גם) בפשט"מ התחלת כל הברכות – היא כמפורש לפני זה „ונתתי גשמיכם" (בחקותי כו, ד).

11) לך טו, ט וברש"י שם.

האָבן דעם זעלבן צאל ווי אין דעם פריערדיקן טאָג.

און ווי מ'האָט געלערנט פריער, ביי די קרבנות הנשיאים, אַז אַע"פּ אַז יעדער נשיא האָט געבראַכט די זעלבע צאל קרבנות ווי די אַנדערע נשיאים, פונ- דעסטוועגן, וויבאַלד אַז „כא"א הקריבו לפי דעתו"¹⁴ – יעדער נשיא האָט דערביי געהאַט אַנדערע כוונות ורמזים, ווי ס'איז צוגעפאַסט פאַר זיין שבת – רעכנט אויס די תורה ביי יעדן נשיא באַזונדער (צוועלף מאָל) די אַלע פרטי קרבנות (און באַ- נוגנט זיך נישט מיט זאָגן „וכן הקריב גו" וכיו"ב).

אַבער בנדו"ד, חזר'ט נישט איבער די תורה ביי יעדן טאָג באַזונדער די מנחות וכו', פרטי הקרבן, נאָר אדרבה – דער פסוק איז מדגיש „ומנחתם ונסכיהם גו' במספרם כמשפט" (אַז דאָס איז אין דעם זעלבן „משפט" ווי די קרבנות פון ערשטן טאָג¹⁵). דאָס הייסט: נישט נאָר איז דאָ נישט מודגש ווי די קרבנות פון יעדן טאָג זיינען פאַרשידענע קרבנות, נאָר פאַר- קערט: דער פסוק איז מדגיש אַז זיי זיינען דער זעלבער ענין וואָס חזר'ט זיך איבער בכל יום ויום „כמשפט" פון ערשטן טאָג.

ווערט דעריבער שווער ביי רש"י: וויבאַלד די קרבנות החג זיינען איין ענין – ווי קומט עס אַז די פרי החג זיינען „פוחתין והולכין"? אויב משנה זיין דעם מספר הפרים, וואָלט געדאַרפט זיין אין אַן אופן פון ברכה, הוספה און „מעלין בקודש", אָבער נישט כלי', „פוחתין והולכין"!

14 לשון המדרש (במדבר פ"ג, יד). וכן מובן גם בפשטות, כמשנ"ת בלקו"ש שם (ע' 43).

15 ראה רמב"ן לעיל כח, ז (בסופו). רש"י ד"ה רב אשי סוכה מז, א.

קרבנות הנשיאים¹² – אַז די רמזים באַש- טימען די צאל (א. ד. ג.) פון די קרבנות.

ועד"ז בעניננו: מען וואָלט געקאָנט זאָגן אַז יעדן טאָג פון סוכות איז דאָ אַן ענין וואָס איז פאַרבונדן מיט דעם באַ- טרעפנדן מספר דוקא פון די פרים.

און רש"י דאַרף נישט זאָגן אין וואָס עס באַשטייען די רמזים – ווייל דאָס גע- הערט נישט צום לימוד ע"ד הפשט, נאָר צום לימוד ע"ד הרמז והדרוש.

דער „בן חמש למקרא" ווייס אַז אין תורה איז פאַראַן (נישט נאָר „פשט", נאָר) אויך רמז ודרוש – וואָס דערפאַר וועט ביי אים נישט זיין קיין קשיא פון דעם שינוי אין מספר הפרים –

אַבער מיט אים לערנט מען בלויז דעם לימוד פון פשט. סיידן עס איז דאָ אַ שוועריקייט אין דעם פשט וואָס ווערט פאַרענטפערט בלויז ווען מען ווייס דעם רמז.

נאָר בשעת מען קומט צום פסוק „ומנחתם ונסכיהם לפרים גו' במספרם כמשפט" – דאָ ווערט נישט פאַרשטאַנדיק:

אויב די קרבנות פון יעדן טאָג סוכות האָבן פערשידענע רמזים, הייסט עס דאָך, אַז זיי זיינען (ברמזי וכוונת הענינים) פערשידענע קרבנות¹³. ובמילא האָט דער פסוק געדאַרפט אויסרעכענען יעדן טאָג אַלע פרטים שבהקרבנות, אויך די וואָס

12 כנ"ל הערה 4.

13 להעיר מדעת ר' יהודה (סוכה מז, א) דפרים אין מעכבין זא"ז שהרי מתמעטין והולכין. וראה ערכין (י, ריש ע"ב) דזה שאומרים הלל בכל יום דסוכות הוא לפי „דחג חלוקין בקרבנותיהן", ולכן „כל יום ויום נחשב לי"ט בפ"ע" (ל' אדה"ז בשו"ע אר"ח סתרמ"ד. ועד"ז שם סת"צ ס"ו). משא"כ בפסח ש„אין חלוקין בקרבנותיהן" (ערכין שם) – „אין שום אחד מהם כמועד בפ"ע" (ל' אדה"ז סת"צ שם).

וועלן ס'ס נכלה ווערן;¹⁶ אָבער „בימי המקדש היו מגינין עליהם כו" – די פעולה פון די קרבנות, וואָס דאָס איז „בימי המקדש“, איז פאַרקערט, צו אויפֿ-טאָן אַ הגנה.

און די פעולה פון דער הקרבה איז דאָך געווען ניט (נאָר) בזמן ההקרבה נאָר ביז זמן ההקרבה הבאה¹⁷ – בימי המקדש¹⁸.

און דער טעם ההדגשה „ובימי המקדש כו“, ווייל דערמיט ווערט קלאָר אַז דוקא דער ענין „מגינין עליהם“ איז פאַרבונדן מיט (פעולת הקרבן) בימי המקדש, משאכ דער „סימן כלי להם“ (וואָס שטייט פאַר דעם אין רש"י), איז אַ סימן וועלכער איז פאַרבונדן מיט די אומות אין אַלגעמיין¹⁹ (ניט מיט ימי המקדש).

ו. ע"פ הנ"ל אָבער – אַז דער ענין פון „מתמעטים והולכים“ איז (ניט פעולת הקרבן, נאָר) בלויז „סימן כלי להם“ – קומט אויס, די צוויי ענינים בהפרים וועלכע זיינען כנגד די אומות: (א) דער מספר הכולל – שבעים, (ב) די הקרבה אין אַן אופן פון „מתמעטים והולכים“ – האָבן צווישן זיך קיין שייכות ניט. האָט רש"י געדאַרפט זיי פאַנאָדער טיילן: ע' כנגד ע' אומות, אַ

נאָכמער – ס'איז אַ דבר והיפוכו: פון דעם וואָס יעדן טאָג איז אַ שינוי (מיעוט) אין מספר הקרבנות זעט מען, אַז זיי זיינען פערשידען, מיט אַנדערע רמזים; און גלייך דערנאָך איז דער פסוק מדגיש ווי די קרבנות החג זיינען איין ענין, איין „משפט“?

אויף דעם ענטפערט רש"י „פרי החג שבעים הם כנגד שבעים אומות שמתמעטים והולכים“: די קרבנות החג זיינען טאָקע איין ענין (ומשפט), נאָר בנוגע די פרי החג (רמז לאומות), דריקט זיך אויס דער ענין אין דעם מספר הכולל פון אַלע ימי החג – „פרי החג שבעים הם כנגד שבעים אומות“: די פרים פון אַלע זיבן טעג שטעלן צוזאַמען איין ענין (ובמילא – איין משפט) – שבעים אומות; און דאָס גופא איז דער טעם פאַרוואָס זיי זיינען אין אַן אופן פון „פוחתין והולכין“, ווייל „שבעים אומות (שמתמעטים והולכים)“.

ה. ביים בן חמש למקרא איז אָבער ניט פאַרשטאַנדיק:

מ'האָט שוין געלערנט בריבוי מקומות אין חומש וועגן קרבנות, אַלערליי קרבנות, און אומעטום טוען אויף קרבנות אַ דבר טוב – סליחה וכפרה, „ריח ניחוח לה“, וכיו"ב.

ווי קומט עס, אַז די פעולה פון פרי החג זאָל זיין אַן ענין פון כלי?

אויף דעם איז רש"י מוסיף ביאור – „סימן כלי להם ובימי המקדש היו מגינין עליהם כו“: דאָס וואָס די פרי החג זיינען „כנגד שבעים אומות שמתמעטים והולכים“, מיינט ניט אַז דאָס איז די פעולה פון דעם קרבן, נאָר עס איז „סימן כלי להם“: עס איז בלויז אַ סימן אַז (די קרבנות זיינען כנגד אַזעלכע וואָס) זיי

16 בבחי לעיל שם „וה' זה סימן כלי לשבעים אומות כו" שהיו כולן כלין כו". ומלשון זה שממע שזוהי פעולת הקרבנות „שהיו כולם כלין“. אבל לא הביא זה בשם רש"י. כן להעיר, שלא הביא שם (הסיום דפרש"י) שהיו מגינין עליהם כו, כנ"ל הערה 5.

17 ע"ד פעולת „והניף“ (פרש"י אמור כג, יא).
18 כי בפשט – כשנחבר ביהמ"ק, שזהו מפני חטאי בני (כמפורש בבחוקות ובכ"מ) – מובן שבטלה פעולת (והגנת) הקרבנות שהקריבו בו.

19 ואדרבה, זה יהי רק כשיבא מלך המשיח (רש"י לך שם, יא בסופו).

והולכים"; אָבער וואָס איז נוגע (אין פשוטו של מקרא) צו זוכן רמזים אויף "מנינים צ"ח"?

מילא דער מספר פון פרי החג איז אַ רא"י אַז זיי זיינען כנגד די (שבעים) אומות; אָבער וואָס גיט צו דער רמז אין "מנינים צ"ח" אין דעם אַז די כבשים זיינען "כנגד ישראל"?

נאָר דער ביאור אין דעם: וויבאלד אַז די שבעים פרים דו' ימי החג זיינען איין כלל (כנ"ל), איז מסתבר צו זאָגן, אַז אויך די קרבנות החג וועלכע זיינען "כנגד ישראל", שטעלן צוזאַמען איין ענין; און וויבאלד מ'איז זיי מקריב בהמשך אחד מיט די פרי החג, לייגט זיך צו זאָגן, אַז ביידע סוגי קרבנות האָבן אַן ענלעכע פעולה.

זאָגט רש"י – "ומנינים צ"ח לכולות מהם צ"ח קללות שבמשנה תורה": אמת טאַקע אַז "כבשים, כנגד ישראל... והם קבועים" – אידן זיינען (ניט) "מתמעטים והולכים" ח", נאָר, "קבועים", "קיימין לעולם"²²; אָבער דאָס איז נאָך ניט שולל אַז עס זאָל ביי זיי זיין יסורים ר"ל.

אויף דעם קומען די "כבשים" און טוען אויף "לכלות (בדוגמת סימן כלי' פון די פרים, נאָר לטובה) מהם צ"ח קללות כו'", אַז ניט נאָר וואָס די עצם מציאות פון אידן בלייבט גאַנץ, נאָר דאָס איז אין אַן אופן פון מנוחה ושלוו, אַן יסורים.

ח. מען דאַרף נאָך אָבער פאַרשטיין: אין פסוק שטייט דאָך, "לפרים לאילים ולכבשים" – פאַרוואָס לערנט רש"י אַז "ולכבשים" איז "כנגד ישראל", און ניט "לאילים" וואָס שטייט פריער אין פסוק?

צווייטער ענין (ד"ה?) – פוחתין והולכין סימן כלי' כו'.

אויך איז ניט גלאַטיק: נאָך וואָס האָט מען געדאַרפט דערויף (שייכות הפרים והאומות) האָבן צוויי סימנים²⁰?

מזו מען זאָגן, אַז אע"פ אַז דער ענין פון "מתמעטים והולכים" איז בלויז "סימן כלי' להם" איז דאָס אָבער נוגע צו דער פעולת הקרבן.

און דעריבער איז רש"י מדייק "היו מגינן עליהם מן היסורין" (און ניט סתם "לכפר עליהם" כדי זיי זאָלן האָבן ברכות, גשמים): דאָס גופא איז געווען פעולת הקרבן, אַז ניט קוקנדיק דערויף וואָס דער אויבערשטער האָט מלכתחילה גע-מאַכט די אומות אין אַן אופן אַז זיי זאָלן זיין "מתמעטים והולכים", איז אָבער "בימי המקדש" – ווען אידן האָבן מקריב געווען פרי החג ובדוקא ע' כנגד ע' האומות – איז (אַלע ע' פרים) "היו מגינן עליהם מן היסורין", די פרי החג האָבן מגין געווען אויף די אומות אַז ביי זיי זאָל (דעמאָלט) ניט זיין קיין ענין פון "מתמעטים והולכים", אפילו ניט אַ "מתמעטים" פון יסורים.

ז. ע"פ כל הנ"ל וועט אויך ווערן מער פאַרשטאַנדיק דער המשך אין רש"י אויף "ולכבשים" – "כנגד ישראל שנקראו²¹ שה פזורה והם קבועים ומ-נינם צ"ח לכלות מהם צ"ח קללות שבמשנה תורה" – דלכאורה איז ניט מובן:

בשלמא וואָס רש"י זאָגט "כנגד ישראל... והם קבועים", איז דאָס דער לעומת פון די פרי החג, וואָס זיי זיינען "כנגד שבעים אומות שמתמעטים

(20) ובפרט עפמשנ"ת לקמן סו"ס ח.

(21) ירמ' ג, יז.

(22) לשון רש"י הנ"ל הערה 8.

לפרים שנאמר סבבני פרים רבים; פאר-
וואָס ברענגט נישט רש"י דעם ענין דאָ ביי
פרי החג?

די תמי' איז נאָך גרעסער: בנוגע צו
„כבשים“ זאָגט רש"י אַ טעם אַז דער מין
כבשים גופא איז אַ רמז אויף אידן, האָט
דאָך רש"י אַוודאי²⁸ געדאַרפט זאָגן אַ
טעם בהשייכות פון דעם מין פרים צו
אומות העולם?

ט. וי"ל דעם ביאור בזה – עכ"פ
ע"ד הרמז:

ביי די קרבנות פון חג הפסח²⁹ איז
רש"י מפרש: „פרים – כנגד אברהם“;
„אילים – כנגד אילו של יצחק“; „כבשים
– כנגד יעקב“.

פאַרוואָס זאָגט רש"י „אילים“ – לשון
רבים – בשעת אין פסוק שטייט „ואיל'
(ל' יחיד)? קען מען זאָגן, אַז דערמיט
מאכט רש"י קלאַר, אַז אַט דער פירוש
באַצייט זיך (נישט נאָר צו דעם פסוק, נאָר)
צו אַלע קרבנות מוספי יו"ט³⁰ פון פרים
אילים וכבשים, אַז זיי זיינען כנגד די
ג' אבות.

און דערפאַר קען רש"י נישט זאָגן אַז
די פרי החג זיינען כנגד די אומות ווייל
אומות נמשלו לפרים – ווייל אדרבה,
דער מין פרים דאָ איז אַ רמז אויף
אברהם; ס'איז נאָר וואָס דער מספר
הפרים זיינען כנגד די שבעים אומות.

און מען קען נישט פאַרענטפערן, אַז
דאָס איז דערפאַר וואָס אידן ווערן
אַנגערופן „שה“ אָבער נישט „אילים“,
ואדרבה – רש"י האָט שוין מפרש געווען
אין פ' לך²³, אַז אומות נמשלו לאילים
– ווייל:

(א) אויף „פר אחד איל אחד“²⁴ (וואָס
שטייט ביי שמיני עצרת) איז רש"י מפרש
„אלו כנגד ישראל“. זעט מען אַז אויך פר
ואיל קענען זיין „כנגד ישראל“²⁵ (מצד
זייער מספר וכיו"ב). האָט דאָך רש"י
געקענט געפינען אַ רמז הכולל אויף די
אילים דחגה"ס – י"ד – וואָס האָט אַ
שייכות צו אידן²⁶?

(ב) אפילו מ'זאָל זיך דוחק זיין און
זאָגן אַז ס'איז נישטאָ קיין רמז המתאים
בדרך הפשט אויף די י"ד אילים (און
דערפאַר מוז מען זאָגן אַז די כבשים
זיינען כנגד ישראל) – בלייבט נישט גלאַ-
טיק²⁷ אין פסוק: הלמאי איז די תורה
מפסיק צווישן די פרים (כנגד האומות)
און כבשים (כנגד ישראל) – מיט אילים?

וועט מען דאָס פאַרשטיין בהקדים
וואָס רש"י איז מפרש אַז די פרים זיינען
כנגד די אומות (בלו"ז) מצד דעם מספר
(הכולל ד) שבעים – ולכאורה: רש"י איז
דאָך מפרש אין פ' לך²³ אַז אומות נמשלו

(23) שם.

(24) כט, לו.

(25) ולהעיר שבכמה דפוסי רש"י שלפנינו
הלשון: „איל' כנגד ישראל“. וראה שיחת ש"פ
פינחס הנ"ל (הערה 3).

(26) ראה זהר סוף פרשתנו (רנט, א). ובמשכיל
לדוד כאן: איכא למימר שהם לכלות מהם י"ד
עתיים לרעה. ועוד. ולהעיר גם מאברבנאל כאן
ברמזי י"ד כבשים (שבכל יום), – „רמז לבני יעקב
.. י"ב וכאשר תעשה מיוסף שני שבטים .. ואת
דינה .. היו .. י"ד“. וראה אוה"ח לעיל כט, יג.
משכיל לדוד כח, ט. ועוד.

(27) אף שבפש"מ – כן הוא סדר הקרבנות.

(28) כיון ש„פר אחד“ הוא „כנגד ישראל“, כנ"ל
בפנים.

(29) לעיל כח, יט. וראה גם פרש"י נשא ז, כא.
(30) וי"ל שאלה הם גם הרמזים דמוספי ר"ח
שלפנ"ז (כח, יא). ומה שלא כתב זאת רש"י שם, כי
ההכרח לרמז זה (ע"ד הפשט) הוא מזה שגם שאר
מוספים (דיו"ט) הם דמינים אלה, שמוזה מוכח
שהו"ע כללי (ולא ענין מיוחד לר"ח בלבד).

„אילים שנים“, כנגד עשו (אומות) און יעקב (ישראל).

[ומהאי טעמא זוכט ניש רש"י קיין רמז אויף דעם מספר (הכולל) של האילים – ווייל די אילים זיינען נישט און ענין לעצמם, נאָר זיי „געהערן“, זיינען בלויז אַ ממוצע צווישן פרים וכבשים, כנ"ל].

י"ד. ויש להוסיף: רש"י איז דאָך מדייק בלשון „אילים – כנגד אֵילו של יצחק“, וואָס איז די שייכות פון „אילים שנים“ – יעקב ועשו – צו „אֵילוֹ³⁵ של יצחק“?

איז דער ביאור בזה (ע"ד הרמז): וועגן אילו של יצחק שטייט אין פרקי דר"א³⁶, אַז „שתי קרניו של איל, של שמאל נשמע קולו על הר סיני .. וקרן של ימין .. (ו)עתידי לתקוע בו לעת"ל“.

דער חילוק צווישן די צוויי ענינים – מ"ת (ה"ס) און לעת"ל – איז: מ"ת האָט אַ שייכות צו אידן דוקא – תורה איז „מורשה קהלת יעקב“³⁷, און עכו"ם שעוסק בתורה חייב מיתה³⁸; משא"כ די גילויים דלעת"ל וועלן אויפטאָן אויך אויף (אין) די אומות אַז ורב יעבוד צעיר³⁹, ועמדו זרים ורעו צאנכם גו'⁴⁰, און נאָכמער כמשנ"י⁴¹ אז אהפוך אל

און ס'איז קיין סתירה נישט, אַז די פרים זיינען סיי כנגד אברהם און סיי כנגד די שבעים אומות – ווייל אויף אברהם'ן שטייט³¹ „אב המון גוים נתתיך“, איז מען בחגה"ס מקריב די פרים כנגד די אומות וואָס אברהם איז „נתתיך“ צו זיין ל"אב"³².

ועד"ז בנוגע צו „כבשים“, אַז דאָס וואָס זיי זיינען כנגד ישראל איז עולה בקנה אחד מיט דעם וואָס זיי זיינען כנגד יעקב – ווייל דוקא יעקב איז „מטתו שלימה“³³, פון אים זיינען אַרויס בלויז „ישראל“ (משא"כ יצחק וואָס יצא ממנו עשו).

ועפ"ז וועט ווערן מבואר (נישט נאָר פאָרוואָס דער פסוק איז מפסיק מיט „אילים“ – וויבאלד זיי זיינען כנגד יצחק – נאָר) אויך דעם טעם השינוי, וואָס דוקא ביי קרבנות החג האָט מען גע-בראָכט „אילים שנים“ (נישט ווי בשאר הוי"ט וואָס מען ברענגט „איל אחד“):

וויבאלד אַז די פרים וכבשים זיינען נישט כנגד אברהם ויעקב כשלעצמם, נאָר בשייכות צו די פון וועמען זיי זיינען „אבות“ – שבעים אומות ובני ישראל – איז פאָרשטאָנדיק, אַז עד"ז איז בנוגע צו די „אילים, כנגד .. יצחק“. און דערפאָר ברענגט מען „אילים שנים“ – כנגד די צוויי זין פון יצחק, יעקב ועשו³⁴.

און דאָס איז דער סדר הקרבנות: פריער קומען די פרים כנגד שבעים אומות; לבסוף קומען די כבשים כנגד ישראל; און אַלס אַ „ממוצע“ – די

35 בדפוס ראשון, דפוס שני וכת"י רש"י (שתח"י) – „כנגד יצחק“ (וכן נעתק בגר"א שם). אבל בדפוס רש"י שלפנינו (וכן ברא"ם שם) הוא כבפנים.

36 וצ"ע ההכרח לזה בפשוטו של מקרא. ובפרט שלעיל בפ' נשא כתב רש"י „כנגד יצחק“ (ולא – „אילו של יצחק“). ואכ"מ.

36 פל"א.

37 ברכה לג, ד.

38 סנהדרין נט, רע"א.

39 תולדות כה, כג.

40 ישעי' סא, ה.

41 צפני' ג, ט. רמב"ם הל' מלכים ספ"א.

31 לך יו, ה וברש"י שם.

32 כ"פ גם במשכיל לדוד פרשתנו שם. וראה

עד"ז פנים יפות כאן.

33 רש"י ויחי מז, לא. ועוד.

34 ראה גם משכיל לדוד שם.

המקדש", ווען מ'האט געהאט קרבנות בגשמיות וואָס האָבן געהאַט אַ פעולה אין חיצוניות העולם; אָבער משחרב ביהמ"ק איז דאָס בטל געוואָרן, וכמחז"ל⁴⁵, "אוי להם לעכו"ם שאבדו ואין יודעין מה שאבדו".

משא"כ בנוגע אידן, איז "כבשים כנגד ישראל" .. והם קבועים", וואָס דער פירוש הפנימי בזה איז, אַז די קרבנות זיינען "קבועים" – זייער פעולה איז "קיימת לעולם";

וואָרום דורך תפלה שכנגד קרבנות טוט מען אויף "לכלות מהם צ"ח קללות שבמשנה תורה", אַז אפילו משחרב ביהמ"ק וגלינו מארצנו און מען געפינט זיך תחת יד האומות, האָט מען נישט קיינע יסורים ח", נאָר מען האָט מנוחה ושלום ושלוח,

"ולכל בני ישראל הי' אור במושבותם"⁴⁶, זייענדיק נאָך אין מצרים, אין מיצר הגלות,

און דאָס ווערט די הכנה קרובה צו דער מנוחה ושלום אמיתיים ביז תכלית השלימות בזה, נאָכמער ווי בימי (פדה) בשלום פון) דוד, אפילו מער ווי בימי שלמה, נאָר ווי בימי המשיח⁴⁷ – בגאולה האמיתית והשלימה ע"י משיח צדקנו.

(משיחות ש"פ פינחס תשנ"א)

עמים שפה ברורה ג' לעבדו שכם אחד.

קומט אויס, אַז די צוויי קרניים פון אילו של יצחק האָבן אַ שייכות איינער צו יעקב (ישראל) און אַ צווייטער צו יעקב ועשו (אומות).

יא. פון יינה של תורה שבפירוש רש"י:

בנוגע דער פעולה פון הקרבת שבעים פרים כנגד שבעים אומות זאָגט רש"י "ובימי המקדש היו מגינין עליהן כו"; דאָקעגן ביי די כבשים זאָגט ער "ומנינם צ"ח לכלות מהם צ"ח קללות שבמשנה תורה" – וואָס כו"כ פון די "קללות שבמשנה תורה" זיינען שייך דוקא צו זמן הגלות, נישט בימי המקדש?

דער ביאור אין דעם: ס'איז דאָך תפלות כנגד קרבנות תקנום⁴². און דאָס וואָס מען פלעגט אויפטאָן בזמן שביהמ"ק הי' קיים דורך קרבנות, טוט מען איצטער אויף דורך תפלה.

דער חילוק איז אָבער⁴³: דורך קרבנות בגשמיות אין ביהמ"ק הגשמי, קומט אַראָפּ די פעולת הקרבנות ביז אין גשמיות העולם, "בעולם בחיצוניות בפועל ממש"⁴⁴; משא"כ דורך תפלה איז די פעולה נאָר אין נפש (אין דעם אדם גופא).

ו"ל אַז דאָס איז דער חילוק צווישן פעולת הפרים והכבשים:

די פרי החג וואָס דאַרפן אויפטאָן אין די אומות, קענען נאָר זיין "בימי

(45) סוכה שבעה ערה 9.

(46) בא"ב כג.

(47) ראה בארוכה אדהאמ"צ בסו"ט שערי תשובה חלק ראשון (נו, א). המשך תער"ב ח"ב פרק שעד.

(42) ראה ברכות כו, א"ב.

(43) לקו"ת פרשתנו עו, סע"ב.

(44) ל' הלקו"ת שם.

